

Na podlagi petega odstavka 122. člena Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17 in 26/19) izdaja Vlada Republike Slovenije

**UREDBO
o načinu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe za
ravljanje z radioaktivnimi odpadki**

I. SPLOŠNE DOLOČBE

**1. člen
(namen)**

Ta uredba določa način in pogoje izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki (v nadaljnjem besedilu: javna služba ravnanja z RAO).

**2. člen
(izrazi)**

Izrazi, uporabljeni v tej uredbi, imajo naslednji pomen:

1. dolgoročni nadzor odlagališča je izvajanje nadzora po zaprtju odlagališča radioaktivnih odpadkov ali odlagališča rudarske in hidrometalurške jalovine, ki nastane pri pridobivanju in izkoriščanju jedrskih mineralnih surovin, zato da se zagotovi dolgoročna sevalna varnost prebivalstva in okolja, kot je predvidena v varnostnem poročilu odlagališča;
2. meddržavna pogodba je Pogodba med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o ureditvi statusnih in drugih pravnih razmerij, povezanih z vlaganjem v Nuklearno elektrarno Krško, njenim izkoriščanjem in razgradnjo in Skupne izjave ob podpisu Pogodbe med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o ureditvi statusnih in drugih pravnih razmerij, povezanih z vlaganjem v Nuklearno elektrarno Krško, njenim izkoriščanjem in razgradnjo (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 5/03);
3. vzdrževanje odlagališča radioaktivnih odpadkov je izvajanje vseh vzdrževalnih ukrepov na območju zaprtega odlagališča, potrebnih za vzdrževanje dolgoročnih varnostnih funkcij, predvidenih v varnostnem poročilu odlagališča.

II. ORGANIZACIJSKA OBLIKA JAVNE SLUŽBE RAVNANJA Z RAO

**3. člen
(javno podjetje za ravnanje z radioaktivnimi odpadki)**

- (1) Javno službo ravnanja z RAO po tej uredbi izvaja javno podjetje za ravnanje z radioaktivnimi odpadki (v nadaljnjem besedilu: javno podjetje), ki se ustanovi s preoblikovanjem javnega gospodarskega zavoda ARAO – Agencija za radioaktivne odpadke v javno podjetje.
- (2) Javno podjetje iz prejšnjega odstavka je oseba javnega prava. Nad javnim podjetjem se ne more uvesti stečajni postopek niti postopek likvidacije, dokler se izvajanje javne službe ravnanja z RAO ne prenese na drugega izvajalca.
- (3) Za zaposlene v javnem podjetju se uporablja kolektivna pogodba komunalne dejavnosti.

III. OBSEG IN ZAGOTAVLJANJE NALOG JAVNE SLUŽBE RAVNANJA Z RAO

4. člen
(obseg javne službe ravnanja z RAO)

- (1) Javna služba ravnanja z RAO po tej uredbi obsega naslednje dejavnosti in storitve:
1. prevzemanje, zbiranje, prevažanje, predelavo in skladiščenje pred odlaganjem, priprave na izgradnjo odlagališča, izgradnjo odlagališča ter odlaganje radioaktivnih odpadkov, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije;
 2. predelavo radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva pred odlaganjem, priprave na izgradnjo odlagališča, izgradnjo odlagališča ter odlaganje radioaktivnih odpadkov iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije;
 3. obratovanje odlagališč radioaktivnih odpadkov;
 4. upravljanje, dolgoročni nadzor in vzdrževanje zaprtih odlagališč radioaktivnih odpadkov;
 5. upravljanje, dolgoročni nadzor in vzdrževanje zaprtih odlagališč rudarske in hidrometalurške jalovine, ki nastane pri pridobivanju in izkoriščanju jedrskih mineralnih surovin.
- (2) Sestavni del dejavnosti in storitev iz prejšnjega odstavka sta tudi skrb za razvoj stroke na področju ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom ter prenos znanja iz mednarodnega okolja v Republiko Slovenijo.
- (3) Dejavnosti in storitve javne službe ravnanja z RAO so še druge strokovno tehnične in razvojne naloge na podlagi zakona, ki ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost, ali na podlagi odločitev vlade, neposredno povezanih z izvajanjem javne službe ravnanja z RAO.

5. člen
(naloge javne službe ravnanja z RAO)

- (1) Dejavnosti in storitve iz 1., 2. in 3. točke prvega in tretjega odstavka prejšnjega člena obsegajo naslednje naloge:
1. upravljanje in obratovanje jedrskih objektov za skladiščenje in odlaganje radioaktivnih odpadkov,
 2. demontaža radioaktivnih virov sevanja in prevzem na lokaciji imetnika radioaktivnih odpadkov,
 3. prevoz radioaktivnih odpadkov,
 4. preverjanje meril sprejemljivosti in svetovanje imetnikom radioaktivnih odpadkov za prevzem, skladiščenje ali odlaganje radioaktivnih odpadkov,
 5. predelava radioaktivnih odpadkov za skladiščenje in odlaganje,
 6. skladiščenje radioaktivnih odpadkov,
 7. odlaganje radioaktivnih odpadkov,
 8. vodenje evidenc o radioaktivnih odpadkih in preostalih predpisanih evidenc za objekte, ki jih upravlja javna služba ravnanja z RAO,
 9. poročanje v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost,
 10. druge aktivnosti in naloge, potrebne za obratovanje in upravljanje skladišč in odlagališč radioaktivnih odpadkov,
 11. informiranje javnosti o ravnanju z radioaktivnimi odpadki,
 12. strokovna pomoč državnim organom v postopku umeščanja odlagališča radioaktivnih odpadkov v prostor,
 13. vodenje načrtovanja projekta odlagališča radioaktivnih odpadkov do pridobitve gradbenega dovoljenja,
 14. izdelava dokumentacije, potrebne v postopkih gradnje odlagališča radioaktivnih odpadkov, vključno s pridobivanjem potrebnih mnenj, soglasij in dovoljenj za gradnjo in

obratovanje,

15. vodenje projekta izgradnje odlagališča radioaktivnih odpadkov do pridobitve obratovalnega dovoljenja,
 16. spremljanje mednarodnega razvoja in sodelovanje v delovnih skupinah v okviru mednarodnih povezav in članstva Republike Slovenije v mednarodnih organizacijah na področju predelave, odlaganja in obratovanja odlagališč radioaktivnih odpadkov,
 17. zagotavljanje monitoringov,
 18. izgradnja odlagališč radioaktivnih odpadkov,
 19. sodelovanje pri pripravi poročil, ki jih je Republika Slovenija dolžna pripraviti na področju ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom,
 20. zagotovitev pogojev, načrtovanje, priprava in izvedba neposrednega odlaganja ali predelave izrabljenega goriva in visokoradioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško (v nadaljnjem besedilu: NEK), za katere je dolžna poskrbeti Republika Slovenija, in iz raziskovalnega reaktorja TRIGA Mark II v nacionalno, regionalno ali večnacionalno odlagališče.
- (2) Dejavnosti in storitve iz prejšnjega odstavka ne zajemajo dejavnosti in storitev v povezavi s skladiščenjem radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva na območju NEK.
- (3) Dejavnosti in storitve iz 4. in 5. točke prvega odstavka prejšnjega člena obsegajo naslednje naloge:
1. nadzor in vzdrževanje saniranih zunanjih površin zaprtih odlagališč ter pripadajoče infrastrukture ter nadzor in vzdrževanje dostopa do zaprtih odlagališč;
 2. monitoring izpustov radioaktivnih snovi v okolje in monitoring radioloških vplivov odlagališča na okolje, vključno z oceno učinkovitih doz, ki jih prejme prebivalstvo zaradi prisotnosti odlagališča;
 3. upravljanje zaprtega odlagališča, ki vključuje vzdrževalna dela na odlagališču, potrebna za dolgoročno ohranjanje njegovih varnostnih funkcij ter vzdrževanje potrebne infrastrukture in objektov na območju odlagališča;
 4. priprava in vzdrževanje zbirke ključnih podatkov o odlagališču in njegovem dolgoročnem nadzoru ter arhiviranje dokumentacije;
 5. poročanje v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost;
 6. vzdrževanje in posodabljanje varnostnega poročila za odlagališče, načrta dolgoročnega nadzora in vzdrževanja objekta državne infrastrukture, vključno z načrtom dolgoročnega nadzora in vzdrževanja saniranih zunanjih jamskih objektov in sistema za odvajanje vod iz rudniške jame najmanj vsakih deset let ali pogosteje v primeru izrednih dogodkov, pri čemer je treba smiselno uporabljati določila o odobravanju sprememb v jedrskih in sevalnih objektih na podlagi zakona, ki ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost;
 7. vse preostale dejavnosti, predvidene v varnostnem poročilu, ki ga organ, pristojen za jedrsko varnost, odobri z dovoljenjem za zaprtje odlagališča.
- (4) Dejavnosti in storitve iz drugega odstavka prejšnjega člena obsegajo naloge raziskav in razvoja, ki jih je treba izvesti za vse faze ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom od nastanka, predelave, skladiščenja in odlaganja ter tudi za dolgoročni nadzor in vzdrževanje zaprtih odlagališč.

6. člen

(objekti državne infrastrukture)

- (1) Gospodarska javna infrastruktura za izvajanje javne službe ravnanja z RAO obsega naslednje objekte državne infrastrukture:
- Centralno skladišče radioaktivnih odpadkov v Brinju,

- zaprto odlagališče rudarske jalovine Jazbec na lokaciji nekdanjega Rudnika urana Žirovski vrh,
 - odlagališče nizko- in srednjeradioaktivnih odpadkov,
 - zaprto odlagališče hidrometalurške jalovine, ki nastane pri pridobivanju in izkoriščanju jedrskih mineralnih surovin, na lokaciji nekdanjega Rudnika urana Žirovski vrh,
 - odlagališče visokoradioaktivnih odpadkov.
- (2) Izvajalec javne službe ravnanja z RAO je upravljavec objektov iz prejšnjega odstavka.
- (3) Stroški upravljanja in vzdrževanja objektov državne infrastrukture so del stroškov javne službe ravnanja z RAO.

IV. NAČIN IN POGOJI IZVAJANJA JAVNE SLUŽBE RAVNANJA Z RAO

7. člen (način in pogoji izvajanja)

- (1) Izvajalec javne službe ravnanja z RAO mora zagotavljati storitve javne službe ravnanja z RAO za vse uporabnike pod enakimi pogoji.
- (2) Izvajalec javne službe ravnanja z RAO mora javno službo izvajati tako, da so stalno, pravočasno, nemoteno in varno zagotovljeni prevzem, prevoz, zbiranje, predelava, skladiščenje in odlaganje radioaktivnih odpadkov ter redno in nemoteno upravljanje zaprtih odlagališč in izvajanje njihovega dolgoročnega nadzora in vzdrževanja skladno z načrtom dolgoročnega nadzora in vzdrževanja odlagališča, ki je lahko del varnostnega poročila objekta.
- (3) Izvajalec javne službe ravnanja z RAO mora javno objaviti način, pogoje in cenik storitev javne službe ravnanja z RAO.
- (4) Izvajalec javne službe ravnanja z RAO lahko odkloni prevzem in prevoz radioaktivnih odpadkov od posameznega uporabnika, če ugotovi, da odpadki niso pripravljeni za prevzem v skladu z merili sprejemljivosti za skladiščenje, odlaganje in prevoz. Kadar izvajalec javne službe odkloni prevzem ali prevoz radioaktivnih odpadkov, mora uporabnikom svetovati v skladu s četrtem odstavkom 8. člena te uredbe.
- (5) Izvajalec javne službe ravnanja z RAO mora zagotoviti izvajanje javne službe ravnanja z RAO tudi v primeru stavke delavcev javnega podjetja.
- (6) Izvajalcu javne službe ravnanja z RAO mora biti pri izvajanju javne službe na voljo vsa potrebna infrastruktura. Če posamezen del državne infrastrukture iz prejšnjega člena upravlja drug upravljavec, ki ni izvajalec javne službe ravnanja z RAO, mora ta upravljavec izvajalcu javne službe ravnanja z RAO omogočiti nemoten dostop do potrebne infrastrukture, da se omogoči izvajanje javne službe ravnanja z RAO.
- (7) Začetek izvajanja javne službe ravnanja z RAO iz 5. točke prvega odstavka 4. člena te uredbe se začne ob izpolnitvi vseh pogojev za zaprtje odlagališča rudarske in hidrometalurške jalovine v skladu z zakonom, ki ureja varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost, in zakonom o rudarstvu.

8. člen (zagotavljanje dejavnosti in storitev)

- (1) Izvajalec javne službe ravnanja z RAO zagotavlja dejavnosti in storitve iz 1. točke prvega odstavka 4. člena te uredbe za vse radioaktivne odpadke na območju Republike Slovenije:
- znanih in neznanih imetnikov ali povzročiteljev in
 - nastalih kot posledica izrednih dogodkov ali pretekle sevalne dejavnosti ali drugih preteklih gospodarskih dejavnosti.
- (2) Izvajalec javne službe ravnanja z RAO zagotavlja dejavnosti in storitve iz 2., 3. in 4. točke prvega odstavka 4. člena te uredbe za radioaktivne odpadke iz NEK, vključno z radioaktivnimi odpadki, ki bi nastali kot posledica izrednih dogodkov, za katere mora na podlagi meddržavne pogodbe poskrbeti Republika Slovenija.

- (3) Izvajalec javne službe ravnanja z RAO v okviru storitev iz tretjega odstavka 4. člena te uredbe pripravi strokovne podlage za nacionalni program ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom.
- (4) Izvajalec javne službe ravnanja z RAO v okviru storitev iz tretjega odstavka 4. člena te uredbe izdela program odlaganja RAO in izrabljenega jedrskega goriva v skladu z meddržavno pogodbo.
- (5) Kadar radioaktivni odpadki ne izpolnjujejo meril sprejemljivosti za sprejem v Centralno skladišče radioaktivnih odpadkov ali za sprejem v odlagališče nizko- in srednjeradioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva, mora izvajalec javne službe ravnanja z RAO svetovati kako doseči in imetniku ali povzročitelju tudi pomagati doseči merila sprejemljivosti. V takem primeru mora izvajalec javne službe ravnanja z RAO o tem obvestiti organ, pristojen za jedrsko varnost.
- (6) Izvajalec javne službe ravnanja z RAO mora pri izvajanju javne službe izrabiti vse možnosti za zmanjševanje količine radioaktivnih odpadkov, namenjenih za odlaganje, vključno z možnostmi vnovične uporabe ali predelave.
- (7) Izvajalec javne službe ravnanja z RAO mora voditi evidence podatkov o uskladiščenih ali odloženih radioaktivnih odpadkih, o njihovi opustitvi nadzora, pakiranju, predelavi, recikliranju ali vnovični uporabi.

9. člen (oddaja del)

Izvajalec javne službe ravnanja z RAO lahko za posamezna dela ali storitve javne službe, organizacijsko tehničnih in strokovnih nalog najame tretjo osebo v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje, pri čemer odgovarja, da se oddana dela in storitve izvajajo v skladu s to uredbo. Oddaja posameznih del in storitev tretjim osebam se lahko izvede le, če so za to kadrovske ali ekonomske razlogi oziroma se s takšnim ravnanjem doseže uresničevanje načela smotne rabe javnih sredstev.

10. člen (poročanje)

Izvajalec javne službe ravnanja z RAO mora organu, pristojnemu za jedrsko varnost, do konca marca tekočega leta poročati o izvajanju javne službe ravnanja z RAO in doseganju ciljev v skladu z določbami nacionalnega programa ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom za preteklo leto.

V. NAČIN IN VIRI FINANCIRANJA JAVNE SLUŽBE RAVNANJA Z RAO

11. člen (način financiranja javne službe ravnanja z RAO)

- (1) Javno podjetje v povezavi s financiranjem javne službe ravnanja z RAO pripravi:
 - dolgoročni program dela javne službe ravnanja z RAO,
 - dvoletni poslovni načrt,
 - letno poročilo.
- (2) Dolgoročni program dela javne službe ravnanja z RAO se sprejme za obdobje petih let in vsebuje oceno finančnih sredstev oziroma oceno finančnih stroškov za financiranje javne službe ravnanja z RAO. Dolgoročni program dela javne službe ravnanja z RAO sprejme ustanovitelj po predhodnem soglasju ministra, pristojnega za energijo.
- (3) Predlog dvoletnega poslovnega načrta pripravi javno podjetje in ga sprejme nadzorni svet.
- (4) Javno podjetje za vsako leto po koncu poslovnega leta izdela letno poročilo o poslovanju javnega podjetja v skladu z zadnjimi veljavnimi Slovenskimi računovodskimi standardi, ki ga sprejme nadzorni svet ter ga pošlje v soglasje ministru, pristojnemu za energijo.
- (5) Podrobnejša vsebina dokumentov iz prvega odstavka tega člena se določi z aktom o ustanovitvi.

12. člen
(viri financiranja javne službe ravnanja z RAO)

- (1) Sredstva za izvajanje svoje dejavnosti javno podjetje pridobiva:
1. iz državnega proračuna, ki se zagotovijo v finančnem načrtu ministrstva, pristojnega za energijo (v nadaljnjem besedilu: sredstva državnega proračuna), kar se uredi s pogodbo o medsebojnih razmerjih med ministrstvom in izvajalcem javne službe ravnanja z RAO;
 2. kot plačilo imetnikov ali povzročiteljev radioaktivnih odpadkov za opravljene storitve javne službe ravnanja z RAO, ki ne izvirajo iz proizvodnje energije;
 3. iz namenskega sklada, ustanovljenega na podlagi zakona, ki ureja sklad za financiranje razgradnje Nuklearne elektrarne Krško in odlaganje radioaktivnih odpadkov iz Nuklearne elektrarne Krško (v nadaljnjem besedilu: namenski sklad);
 4. iz drugih virov.
- (2) Viri financiranja javne službe ravnanja z RAO iz 1. točke prvega odstavka 4. člena te uredbe so plačila imetnika ali povzročitelja radioaktivnih odpadkov in sredstva državnega proračuna. Imetnik ali povzročitelj radioaktivnih odpadkov je plačnik dela stroškov za opravljeno storitev v skladu z veljavnim cenikom, objavljenim na podlagi te uredbe. Preostali del stroškov se krije iz sredstev državnega proračuna, ki se izplačujejo na podlagi pogodbe, ki temelji na programu dela izvajalca javne službe ravnanja z RAO za tekoče leto.
- (3) Ne glede na prvi odstavek tega člena Inštitut Jožef Stefan ne plačuje storitev javnemu podjetju za tiste radioaktivne odpadke, ki nastajajo pri izvajanju negospodarske dejavnosti oziroma dejavnosti, ki pomenijo izvajanje javne službe ali javnih pooblastil Inštituta Jožef Stefan.
- (4) Viri financiranja javne službe ravnanja z RAO iz 2. in 3. točke prvega odstavka 4. člena te uredbe so v deležu, ki je sorazmeren predvideni količini nizko- in srednjeradioaktivnih odpadkov iz NEK, za katere mora na podlagi meddržavne pogodbe poskrbeti Republika Slovenija, sredstva namenskega sklada. Preostali delež se krije iz sredstev državnega proračuna. Vir financiranja javne službe ravnanja z RAO iz 4. in 5. točke prvega odstavka 4. člena te uredbe so sredstva državnega proračuna.
- (5) Če povzročitelj radioaktivnih odpadkov ali izrabljenega goriva ni znan, so viri financiranja javne službe ravnanja z RAO iz prvega odstavka 8. člena te uredbe sredstva državnega proračuna.
- (6) Vir financiranja javne službe ravnanja z RAO iz drugega odstavka 4. člena te uredbe in tretjega odstavka 8. člena te uredbe so sredstva državnega proračuna.
- (7) Viri financiranja javne službe ravnanja z RAO iz tretjega odstavka 4. člena te uredbe so sredstva državnega proračuna, razen nalog iz četrtega odstavka 8. člena te uredbe, ki se financirajo iz sredstev namenskega sklada.

VI. STROŠKI JAVNE SLUŽBE RAVNANJA Z RAO IN CENIK

13. člen
(stroški javne službe ravnanja z RAO)

- (1) Stroški izvajanja javne službe ravnanja z RAO iz 4. člena te uredbe so (brez stroškov dejavnosti priprav na izgradnjo in izgradnje odlagališč radioaktivnih odpadkov):
1. stroški državne infrastrukture:
 - stroški uporabe infrastrukture,
 - zavarovalne premije,
 - nadomestila za omejeno rabo prostora in druge dajatve,
 - finančna jamstva, povezana z zapiranjem in upravljanjem državne infrastrukture po zaprtju,
 - finančni odhodki,

- obresti in drugi stroški, povezani z dolžniškim financiranjem,
 - stroški vzdrževanja,
 - stroški nadzora in vrednotenja radioloških vplivov infrastrukturnega objekta na okolje,
 - stroški fizičnega in tehničnega varovanja,
 - drugi stroški, ki nastanejo pri izvajanju te dejavnosti;
2. stroški prevzemanja, zbiranja, prevoza, priprave in predelave ter skladiščenja in odlaganja radioaktivnih odpadkov so:
- stroški materiala (energija, nadomestni deli in material za osnovna sredstva, pisarniški material, osebna varovalna oprema ipd.),
 - stroški storitev (stroški storitev tretjih oseb, transportne in poštnе storitve, vzdrževanje, povračila potnih stroškov, stroški plačilnega prometa, intelektualnih in osebnih storitev, stroški komuniciranja z javnostmi, stroški storitev fizičnih oseb, požarne varnosti, varnosti in zdravja pri delu, stroški varstva pred sevanji, revidiranja in vzdrževanja sistema vodenja, zdravstvenih storitev, telekomunikacij, varovanja zgradbe in prostorov, obratovalnih in komunalnih storitev ipd.),
 - stroški izobraževanja zaposlenih ter pridobivanja dovoljenj, potrebnih zaradi dejavnosti izvajanja javne službe ravnanja z RAO,
 - stroški obresti zadolžitev,
 - stroški dela,
 - stroški mednarodnega sodelovanja in prenosa znanja,
 - drugi stroški, ki nastajajo v procesu izvajanja storitev javne službe ravnanja z RAO.
- (2) Stroški priprave na izgradnjo in izgradnja odlagališč kot del javne službe ravnanja z RAO iz 1. in 2. točke prvega odstavka 4. člena te uredbe so:
1. neposredni stroški in izdatki priprave na izgradnjo ter izgradnje odlagališča (stroški raziskav in razvoja, monitoringa, nakupa zemljišč, materiala, storitev, stroški neposrednega dela, stroški usposobitve obratovanja, nevračljive dajatve in drugi izdatki);
 2. neposredni stroški in izdatki priprave na izgradnjo ter izgradnje odlagališča – zunanji izvajalci:
 - svetovalne storitve (pravno, finančno svetovanje, storitve inženiringa),
 - projektno vodenje oziroma usklajevanje projekta,
 - prevajalske storitve,
 - tehnične storitve,
 - storitve izdelave študij, raziskav, vrednotenj, ocen, strokovnih mnenj in poročil,
 - storitve s področja informiranja in obveščanja javnosti,
 - druge neposredne storitve,
 - vzdrževanje območja lokacije odlagališča;
 3. posredni stroški priprave na izgradnjo ter izgradnje odlagališča zaradi delovanja izvajalca javne službe ravnanja z RAO;
 4. nadomestila za omejeno rabo prostora;
 5. stroški izobraževanja in usposabljanja zaposlenih ter pridobivanja dovoljenj, potrebnih zaradi dejavnosti izvajanja javne službe ravnanja z RAO;
 6. stroški podizvajalcev;
 7. stroški sodnih in upravnih postopkov;
 8. stroški materiala;
 9. stroški dela;

10. stroški nadzora;
 11. drugi stroški, povezani z gradnjo in pridobitvijo dovoljenj.
- (3) Stroški izvajanja javne službe ravnanja z RAO obratovanja, dolgoročnega nadzora in vzdrževanja odlagališč iz 3., 4. in 5. točke prvega odstavka 4. člena te uredbe so:
1. stroški materiala (energija, nadomestni deli in material za osnovna sredstva, pisarniški material, osebna varovalna oprema ipd.);
 2. stroški storitev (stroški storitev tretjih oseb, transportne in poštne storitve, vzdrževanje, povračila potnih stroškov, stroški plačilnega prometa, intelektualnih in osebnih storitev, stroški komuniciranja z javnostmi, stroški storitev fizičnih oseb, požarne varnosti, varnosti in zdravja pri delu, revidiranja in vzdrževanja sistema vodenja, zdravstvenih storitev, telekomunikacij, varovanja zgradbe in prostorov, obratovalnih in komunalnih storitev ipd.);
 3. stroški izobraževanja zaposlenih ter pridobivanja dovoljenj, potrebnih zaradi dejavnosti izvajanja javne službe ravnanja z RAO;
 4. stroški obresti zadolževanja;
 5. stroški dela;
 6. stroški mednarodnega sodelovanja in prenosa znanja;
 7. drugi stroški, ki nastajajo v procesu izvajanja storitev javne službe ravnanja z RAO.
- (4) Stroški izvajanja javne službe ravnanja z RAO za dejavnosti in storitve iz drugega odstavka 4. člena so:
1. stroški financiranja raziskav in razvoja, potrebnih za vse faze ravnanja z radioaktivnimi odpadki in za vse vrste radioaktivnih odpadkov, opredeljenih v nacionalnem programu ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom, in
 2. drugi stroški za prenos znanja iz mednarodnega okolja v Republiko Slovenijo.
- (5) Stroški izvajanja javne službe ravnanja z RAO za dejavnosti in storitve iz tretjega odstavka 4. člena so:
1. stroški izdelave strokovnih podlag za pripravo nacionalnega programa ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom;
 2. stroški priprave programa odlaganja radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva po meddržavni pogodbi;
 3. stroški priprave podpornih študij za izdelavo dokumentov iz 1. in 2. točke tega odstavka in
 4. drugi stroški, ki nastajajo pri izdelavi navedenih dokumentov.
- (6) Za Centralno skladišče radioaktivnih odpadkov v Brinju, ki je na lokaciji Reaktorskega infrastrukturnega centra, upravljavec skladišča in upravljavec Reaktorskega infrastrukturnega centra sporazumno uredita plačilo stroškov, nastalih zaradi uporabe vroče celice, ki je sestavni del Raziskovalnega reaktorja TRIGA MARK II, varovanja skladišča radioaktivnih odpadkov, porabe elektrike, vode, uporabe kanalizacije ter druge infrastrukture, uporabljene za obratovanje Centralnega skladišča radioaktivnih odpadkov.

14. člen (cenik)

- (1) Kot merilo za oblikovanje cenik storitev javne službe ravnanja z RAO za uporabnike iz 1. točke prvega odstavka 4. člena te uredbe se upoštevajo stroški izvajalca javne službe ravnanja z RAO, cena storitev pa se razdeli po posameznih vrstah radioaktivnih odpadkov glede na njihovo aktivnost, razpolovni čas radionuklidov, prostornino odpadkov ter obseg potrebne obdelave in priprave pred skladiščenjem ali odlaganjem.
- (2) Strokovne podlage za oblikovanje cen storitev javne službe ravnanja z RAO s podrobno obrazložitvijo in predlog cenika pripravi izvajalec javne službe ravnanja z RAO.
- (3) Na podlagi strokovnih podlag za oblikovanje cen storitev javne službe ravnanja z RAO

Vlada Republike Slovenije določi cenik in ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

(4) Cenik iz prejšnjega odstavka je treba posodobiti najmanj vsakih pet let.

VII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

15. člen

(preoblikovanje v javno podjetje in nadaljevanje dela organov)

- (1) Vlada najpozneje do 1. januarja 2021 preoblikuje javni gospodarski zavod Agencija za radioaktivne odpadke v javno podjetje iz 3. člena te uredbe.
- (2) Do imenovanja organov javnega podjetja nadaljujeta delo direktor ARAO in upravni odbor ARAO, imenovana v skladu z Odlokom o preoblikovanju javnega podjetja Agencija za radioaktivne odpadke p. o., Hajdrihova 2, Ljubljana, v javni gospodarski zavod (Uradni list RS, št. 45/96, 32/99, 38/01, 41/04 – ZVO-1 in 113/09).
- (3) Zaključna bilanca stanja javnega gospodarskega zavoda se opravi na dan 31. 12. 2020, otvoritvena bilanca stanja javnega podjetja pa na dan 1. 1. 2021.
- (4) Z dnem preoblikovanja javnega podjetja to javno podjetje prevzame vse zaposlene v javnem gospodarskem zavodu Agencija za radioaktivne odpadke ter v upravljanje prevzame vse objekte državne infrastrukture, ki jih ima v upravljanju ta javni gospodarski zavod. Z dnem preoblikovanja javnega podjetja tako ustanovljeno javno podjetje prevzame tudi vse arhive javnega gospodarskega zavoda. Javno podjetje z dnem preoblikovanja vstopi v vsa obstoječa pravna razmerja javnega gospodarskega zavoda, ki so bila ustanovljena z namenom izvajanja gospodarske javne službe ravnanja z RAO ter gradnje odlagališča nizko- in sredneradioaktivnih odpadkov.

16. člen

(rok za pripravo strokovnih podlag za cenik)

Izvajalec javne službe ravnanja z RAO strokovne podlage za pripravo cenika iz 14. člena te uredbe izdela v treh mesecih od preoblikovanja javnega gospodarskega zavoda v javno podjetje.

17. člen

(omejena raba prostora okoli odlagališča Boršt)

Ne glede na določbe Uredbe o določitvi območja in višini nadomestila zaradi omejene rabe prostora na območju Rudnika urana Žirovski vrh (Uradni list RS, št. 22/08 in 50/09) preneha za odlagališče hidrometalurške jalovine, ki nastaja pri pridobivanju jedrskih surovin, za katero organ, pristojen za jedrsko varnost, izda odločbo o prenehanju statusa sevalnega objekta, omejitev omejene rabe prostora za parcele okoli tega odlagališča, ki so določene v prilogi navedene uredbe in niso predmet izvajanja javne službe ravnanja z RAO. Z dnem dokončnosti odločbe o prenehanju statusa sevalnega objekta preneha tudi zaveza plačevanja nadomestila za omejeno rabo prostora za to odlagališče.

18. člen

(prenehanje uporabe)

Z dnem uveljavitve te uredbe se prenehata uporabljati Uredba o načinu, predmetu in pogojih opravljanja gospodarske javne službe ravnanja z radioaktivnimi odpadki (Uradni list RS, št. 32/99 in 41/04 – ZVO-1 in 76/17 – ZVISJV-1) in Uredba o načinu, predmetu in pogojih opravljanja obvezne državne gospodarske javne službe dolgoročnega nadzora in vzdrževanja odlagališč rudarske in hidrometalurške jalovine, ki nastane pri pridobivanju in izkoriščanju jedrskih mineralnih surovin (Uradni list RS, št. 76/15).

19. člen

(začetek veljavnosti)

Ta uredba začne veljati petnajsti dan od dneva objave v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.:
Ljubljana,
EVA 2018-2550-0025

Vlada Republike Slovenije
Janez Janša
predsednik

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

Pravna podlaga za izdajo Uredbe o izvajanju obvezne državne gospodarske javne službe ravnanja z radioaktivnimi odpadki je 122. člen Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17 in 26/19; v nadaljnjem besedilu: ZVISJV-1), ki predvideva ustanovitev obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki. Besedilo prvega odstavka 122. člena ZVISJV-1 se glasi: *»Zaradi zagotovitve pogojev izvajanja vseh organizacijskih in fizičnih dejavnosti, ki se opravljajo pri shranjevanju, premeščanju, predelavi, skladiščenju in odlaganju radioaktivnih odpadkov tako, da ne pride do nenadzorovanega širjenja radioaktivnosti v okolje ter da je zavarovano življenje in zdravje ljudi, se določi obvezna državna gospodarska javna služba za ravnanje z radioaktivnimi odpadki.«*

Obvezno državno gospodarsko službo za ravnanje z radioaktivnimi odpadki predvideva tudi 148. člen Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16 in 61/17 - GZ). Uredba pa sledi tudi določilom Zakona o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40) o načinu opravljanja takih služb.

Rok za izdajo te uredbe določa 184. člen ZVISJV-1 in je devet mesecev po uveljavitvi ZVISJV-1. ZVISJV-1 je začel veljati 6. januarja 2018.

Ta uredba določa način in pogoje izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe ravnanja z radioaktivnimi odpadki. Z njo se določa, da bo to službo izvajalo javno podjetje v lasti države, in to za nedoločen čas. Javno podjetje bo izvajalo pet glavnih nalog, kot jih določa ZVISJV-1. S tem se izpolnjujejo usmeritve, začrtane v Resoluciji o nacionalnem programu ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom za obdobje 2016–2025 (ReNPRRO16–25) (Uradni list RS, št. 31/16). Glavni cilj je tako ravnanje z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom, da zaradi njih ne bo škodljivih posledic za ljudi in okolje.

Novo javno podjetje bo vsebinsko nadaljevalo dejavnosti, ki jih je do zdaj opravljal javni gospodarski zavod Agencija za radioaktivne odpadke – ARAO.

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

K 1. členu:

Člen opisuje, da ta uredba določa način in pogoje izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe ravnanja z radioaktivnimi odpadki (v nadaljevanju: javna služba ravnanja z RAO), kot je določeno v petem odstavku 122. člena ZVISJV-1, ki je pravna podlaga za sprejem te uredbe.

K 2. členu:

Izrazi, opredeljeni v 2. členu uredbe, so izrazi, ki niso določeni v ZVISJV-1 in se uporabljajo v tej uredbi.

K 3. členu:

V tem členu je opredeljeno javno podjetje za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, ki opravlja javno službo ravnanja z RAO ter se ustanovi s preoblikovanjem dozdajšnjega javnega gospodarskega zavoda ARAO – Agencija za radioaktivne odpadke v javno podjetje. Člen podrobneje določa, da je javno podjetje, ki bo opravljal javno službo, oseba javnega prava, ustanoviteljske pravice pa izvaja vlada, ki je hkrati tudi edini družbenik. Nad javnim podjetjem se ne more izvesti stečajni postopek niti postopek likvidacije, dokler se izvajanje javne službe ravnanja z RAO ne prenese

na drugega izvajalca. Za zaposlene v javnem podjetju velja kolektivna pogodba elektrogospodarstva, komunalnih dejavnosti.

V 6. členu Zakona o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40M; v nadaljnjem besedilu: ZGJS) je namreč določeno, da lahko država zagotovi delovanje gospodarske javne službe v obliki javnega podjetja, kadar gre za opravljanje ene ali več gospodarskih javnih služb, ki jih zaradi njihove vsebine ni mogoče opravljati kot profitne oziroma če to ni njihov cilj. Glede vprašanj, ki se nanašajo na položaj javnega podjetja, pa 28. člen ZGJS napotuje na uporabo predpisov, ki urejajo položaj podjetij oziroma gospodarskih družb, če s tem ali drugim zakonom ni urejeno drugače, torej na uporabo Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17 in 22/19 – ZPosS) v delu, ki se nanaša na družbo z omejeno odgovornostjo oziroma delniško družbo.

K 4. členu:

Četrty člen uredbe v prvem odstavku opredeljuje pet glavnih dejavnosti in storitev javne službe ravnanja z RAO, ki jih bo moralo izvajati javno podjetje:

1. Ravnanje in odlaganje radioaktivnih odpadkov, ki nastanejo zunaj NEK;
2. Ravnanje in odlaganje radioaktivnih odpadkov iz NEK;
3. Obratovanje odlagališč radioaktivnih odpadkov;
4. Upravljanje in dolgoročni nadzor zaprtih odlagališč radioaktivnih odpadkov in
5. Upravljanje in dolgoročni nadzor zaprtih odlagališč rudarske in hidrometalurške jalovine.

Vsem navedenim dejavnostim in storitvam je skupna skrb za radioaktivne odpadke od trenutka, ko uporabnik radioaktivnih snovi ne potrebuje več, jih proglasi za radioaktivne odpadke in preda javni gospodarski službi, pa vse do takrat, ko so vsi tako zbrani radioaktivni odpadki nekaj časa skladiščeni, predelani, odloženi v končno odlagališče, ki je ustrezno zaprto in se na njem opravlja le dolgoročni nadzor in vzdrževanje za preprečevanje vpliva na ljudi in okolje. Poleg navedenih dejavnosti in storitev javna služba ravnanja z RAO skrbi tudi za razvoj stroke ter prenos znanja na področju ravnanja z RAO in izrabljenim gorivom ter za druge strokovno tehnične in razvojne naloge na področju ZVISJV-1 ali odločitev vlade, neposredno povezanih z izvajanjem javne službe ravnanja z RAO.

K 5. členu:

Člen podrobno našteva vse naloge, s katerimi bo javna služba ravnanja z RAO dosegala izvajanje glavnih dejavnosti in storitev, opredeljenih v tretjem odstavku 122. člena ZVISJV-1 in ponovljenih v 4. členu te uredbe.

K 6. členu:

Člen našteva objekte državne infrastrukture, ki so v lasti države, a jih javna služba ravnanja z RAO potrebuje za izvajanje svojih dejavnosti in storitev. To so vsa že vzpostavljena in prihodnja skladišča ter odlagališča radioaktivnih odpadkov, vključno z že zaprtim odlagališčem Jazbec. Izvajalec javne službe je obenem tudi upravljavec teh objektov, stroški upravljanja teh objektov pa so del stroškov javne službe ravnanja z RAO.

K 7. členu:

Člen določa način in pogoje izvajanja javne službe ravnanja z RAO. Storitve izvajanja javne službe mora biti zagotovljena neomejeno, saj bo država morala upravljati RAO in izvajati dolgoročni nadzor in vzdrževanje zaprtih odlagališč. Izvajalec javne službe mora javno službo ravnanja z RAO opravljati stalno, pravočasno, nemoteno in varno. Izvajanje javne službe ravnanja z RAO se mora zagotoviti tudi v primeru stavke delavcev javnega podjetja. Način in pogoje za prevzem in prevoz radioaktivnih odpadkov ter cenik javne službe ravnanja z RAO mora izvajalec javne službe javno objaviti. Prav tako pa mora uporabnikom svetovati ob morebitni odklonitvi prevzema in prevoza radioaktivnih odpadkov zaradi neskladnosti z merili sprejemljivosti za skladiščenje in prevoz. Pri izvajanju javne službe ravnanja z RAO mora imeti izvajalec javne službe na voljo vso potrebno infrastrukturo. Člen določa tudi začetek izvajanja dolgoročnega nadzora nad zaprtimi odlagališči. V Sloveniji je zdaj tako le odlagališče rudarske jalovine Jazbec na Žirovskem vrhu, v prihodnje pa bosta to še odlagališče Boršt ter odlagališče nizko- in sredneradioaktivnih odpadkov Vrbina, za katerega potekajo postopki pred pridobitvijo gradbenega dovoljenja.

K 8. členu:

Zelo pomembni sta določili, da mora javna služba prevzeti v ravnanje in odlaganje vse RAO, ki nastanejo v Republiki Sloveniji, ter da bo zagotovljeno izvajanje dolgoročnega nadzora nad zaprtimi odlagališči. Pri izvajanju javne službe ravnanja z RAO si mora izvajalec ves čas prizadevati za zmanjševanje količine radioaktivnih odpadkov ter voditi evidence podatkov o uskladiščenih in odloženih radioaktivnih odpadkih, o opustitvi nadzora, pakiranju, predelavi, recikliranju ali vnovični uporabi. Določeno je tudi, da mora javna služba prevzemati tisto polovico RAO in izrabljenega goriva od NEK, ki pripada Republiki Sloveniji v skladu z meddržavno pogodbo o upravljanju NEK. Uredba tudi določa, da mora javna služba pomagati povzročitelju pripraviti RAO v taki obliki, da jih bo lahko prevzela v skladiščenje in končno odlaganje. O tem mora izvajalec javne službe ravnanja z RAO obvestiti Upravo Republike Slovenije za jedrsko varnost.

K 9. členu:

Člen dovoljuje najem tretjih oseb v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje, za opravo določenih del, ki jih izvaja javna služba ravnanja z RAO. Temeljni pogoj je, da prvotna odgovornost ostaja pri izvajalcu javne službe ravnanja z RAO. Oddaja del pa se lahko izvede samo ob izpolnjevanju kadrovskih ali ekonomskih razlogov z namenom uresničitve načela smotrne porabe javnih sredstev.

K 10. členu:

Člen določa roke za redno letno poročanje izvajalca javne službe ravnanja z RAO Upravi Republike Slovenije za jedrsko varnost predvsem zato, da bo slednja lahko pripravila poročilo o izpolnjevanju nacionalne strategije o ravnanju z RAO.

K 11. členu:

Člen našteva dokumente, ki jih mora pripraviti javno podjetje zaradi financiranja javne službe ravnanja z RAO. Rešitev, da na dolgoročni program dela javne službe ravnanja z RAO, na letno poročilo pa da soglasje pristojno ministrstvo.

K 12. členu:

Člen določa, da bodo stroške ravnanja z RAO, ki niso iz NEK, krili povzročitelji radioaktivnih odpadkov po veljavnem ceniku. Če višina tako zbranih sredstev ne bo zadoščala za pokritje vseh stroškov do končnega odlaganja, bo razliko izvajalcu javne službe ravnanja z RAO zagotovil ustanovitelj kot plačilo storitev javne službe ravnanja z RAO. Stroške ravnanja z RAO iz NEK bo kril sklad, ustanovljen na podlagi zakona, ki ureja sklad za financiranje razgradnje NEK in odlaganje radioaktivnih odpadkov iz NEK. Stroške dolgoročnega nadzora odlagališč bo kril državni proračun.

K 13. členu:

Člen podrobno našteva stroške, ki jih bo imela javna služba ravnanja z RAO, in to za vse dejavnosti in storitve, s katerimi bo dosegala izvajanje petih glavnih dejavnosti, opredeljenih v ZVISJV-1 in ponovljenih v 4. členu te uredbe.

K 14. členu:

Člen določa merila za pripravo cenika dejavnosti in storitev javne službe ravnanja z RAO, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije in ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Strokovne podlage za cenik skupaj s podrobno obrazložitvijo in predlogom cenika pa mora pripraviti izvajalec javne službe ravnanja z RAO. Cenik se posodablja najmanj na pet let.

K 15. členu:

Člen določa, da naj Vlada Republike Slovenije do 1. januarja 2021 preoblikuje javni gospodarski zavod v javno podjetje po tej uredbi. V skladu s 25. členom ZGJS javno podjetje ustanovi vlada. Do imenovanja organov novega javnega podjetja nadaljujeta delo dozdajšnji direktor ARAO in upravni odbor ARAO. Zaključna bilanca stanja obstoječega javnega gospodarskega zavoda se opravi na dan 31.12.2020, otvoritvena bilanca novega javnega podjetja pa na dan 1.1.2021. Novo javno podjetje prevzame vse zaposlene Agencije za radioaktivne odpadke javnega gospodarskega zavoda, prav tako pa tudi vse objekte, ki jih ta upravlja, ter vstopi v vsa njena pravna razmerja.

K 16. členu:

Člen določa, da mora javno podjetje v treh mesecih od preoblikovanja javnega gospodarskega

zavoda v javno podjetje pripraviti strokovne podlage za cenik.

K 17. členu:

Člen določa, da z dnem dokončnosti odločbe o prenehanju statusa sevalnega objekta odlagališča na območju nekdanjega Rudnika urana Žirovski vrh preneha omejena raba prostora in se ne hajo izplačevati nadomestila za omejeno rabo prostora lokalnim skupnostim.

K 18. členu:

S tem členom se prenehata uporabljati uredbi, ki sta določali dosedanje delo Agencije za radioaktivne odpadke j. g. z.

K 19. členu:

Ker predlagana uredba ne prinaša izjemnih vsebinskih sprememb glede na sedanjo ureditev, je petnajstdnevni *vacatio legis* ustrezen in primeren.